No. 1603 Zaterdag 19 September 1914. 31ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt eiken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4. Overzijde.
DRUKKER B. L. BOGAERS

Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50: voor elken regel meer 7½ cts.

De Oorlog in Europa.

De toestand in Nederland.

Een telegram, gedateerd Rotterdam 10 September, spreekt van een Koninklijk Besluit, waarbij al de havens van Nederland en alle grenssteden in staat van beleg werden verklaard.

Deze verscherpte maatregel wijst op een meer gespannen toestand, denkelijk als gevolg van het tweede beleg van Antwerpen, waarbij de Duitsche troepen opnieuw in het Noorden, dicht bij onze grenzen, hun manoeuvres uitvoerden. Gelukkig weten we al uit later ontvangen telegrammen, dat deze spanning in Nederland slechts zeer kort zal geduurd hebben, daar al heel spoedig de beweging der strijdende troepen weer afzakte naar het Zuiden.

Nederland wordt overstroomd door vreemdelingen, die in allerijl hun uitstapje naar Duitschland of Zwitserland moesten onderbreken en nu in Rotterdam of Amsterdam een gelegenheid zoeken om ten spoedigste naar Engeland of Amerika terug te keeren. In het Zuiden loopt het over van vluchtelingen uit België, menschen, meestal weggevlucht uit verbrande dorpen en steden, en nu zonder voedsel, zonder onderdak, van alles beroofd, het medelijden inroepend van Nederland.

Ons Vaderland, voorgegaan door H. M. de Koningin en Z. K. H. den Prins, toont zich onuitputtelijk in de verpleging van zieken en gewonden, de verzorging van armen, de huisvesting van verdreven Belgen en Duitschers. Nimmer te voren heeft Nederland gelegenheid gehad zoo algemeen zijn menschlievend karakter te toonen, zijn hartelijk medelijden met bedroefden en ongelukkigen, maar ook zijn vlug en flink optreden om te helpen en smart te lenigen.

De sympathie voor Nederland en zijn jeugdige Vorstin zal door dezen oorlog sterk toenemen.

Wijdt Nederland zich, in het Zuiden aan de armen, zieken en gewonden, in het Noorden, ver van de grenzen worden verschillende plaatsen in gereedheid gemaakt om de gewonden na hun herstel te interneeren, evenals de Duitsche en Belgische soldaten, die gewapend over onze grenzen komen.

Al vechten wij dan niet, we hebben toch al volop ons deel van den oorlog, vooral door den slechten algemeenen economischen toestand. Maar hierover in een afzonderlijk artikel. Alleen meenen wij te mogen opmerken, dat sinds medio Augustus de toestand in Nederland zeer veel verbeterd is.

De uitvoer naar Duitschland en Engeland is voor verschillende goederen weer toegestaan, terwijl de invoer van daar ook weer is begonnen. Verschillende lijnen varen weer en eenige treinen rijden er per dag tusschen de groote verkeerspunten.

't Is nog wel ver van normaal, maar 't begint toch weer te komen.

IN BELGIË.

„Dat zijn geen soldaten, het zijn leeuwen," hebben Duitschers van de Belgen gezegd; en terecht! Dat kleine land verdient de bewondering van alle volken. Door zijn kranig, heldhaftig optreden is deze internationale oorlog geheel anders geloopen dan door een ieder werd verwacht. Reeds anderhalve maand biedt België het hoofd aan Duitschland, en hoe de Duitschers er ook met titanenkracht op beuken, de Vlaamsche kop is nog niet verpletterd. Zwaar zijn de Belgen geteisterd door dezen krijg, vreeselijk heeft hun land er onder geleden, talrijk zijn de verliezen aan menschenlevens, maar ten slotte deinzen de Duitschers met bebloede koppen terug.

Wie had [illegible] nu reeds zeven weken lang weerstand zouden bieden aan de Duitschers; wie had durven voorspellen, dat zij den vijand zooveel slaag zouden toebrengen, en zelven, zij het dan zwaar gewond en deerlijk gehavend, het leven nog zouden redden?

Koning ALBERT toont zich een uitstekend krijgsman, die zich zeer goed verstaat met Grl. JOFFRE en FRENCH. Wat hij gedaan heeft te Mechelen blijkt thans geheel in overeenstemming geweest te zijn met de leiders der Fransche en Engelsche troepen.

Hem werd opgelegd den rechter vleugel van het Duitsche leger tegen te houden in zijn operatie en zooveel mogelijk te verzwakken. Door zijn herhaalde aanvallen heeft hij den Duitscher verhinderd zijn macht te ontplooien en hem veeleer gedwongen zijn troepen in te trekken, meer naar het midden.

Zoo heeft Koning ALBERT in het Noorden medegewerkt aan de overwinning der verbonden Franschen en Engelschen in het Zuiden. Dezen behoefden nu niet bevreesd te zijn, dat de rechtervleugel zich naar hen heen zoude buigen en hen insluiten. Langzamerhand werd de Duitscher gedwongen af te zakken naar Frankrijk. Dit was ook wel het doel van het keizerlijk leger, maar had tevens ten gevolge, dat zijn communicatielijn, waarlangs de ammunitie en de proviand moest worden aangevoerd, veel langer werd en grootendeels liep door een nog niet overwonnen land. Herhaaldelijk lezen we nu ook in de telegrammen, dat de Belgen zich op deze communicatielijn werpen om ammunitie- en proviand-toevoer te verhinderen. Aan beide is nu groot gebrek gekomen in het Duitsche leger.

Eer de Belgen voor dat doel het terrein vrij hadden, hebben zij herhaaldelijk kleine gevechten moeten leveren en de Duitschers afbreuk moeten doen met vinnige uitvallen. De Duitschers hadden hieraan gaarne een einde gemaakt en sloegen het beleg voor Antwerpen, maar de Belgen zetten een groot terrein onder water en dwongen den vijand ten minste die streken te verlaten.

In België schijnt er ook een waterlinie te bestaan, althans er wordt gesproken, dat ook rondom Mechelen het land onder water wordt gezet.

Zoo werd de vijand door water en vuur teruggedrongen en zijn er al heele stukken van België gezuiverd van Duitschers, ook Brussel werd ontruimd. Moge het zijn voor [illegible]

Koning ALBERT zit nog altijd veilig in zijn sterke vesting Antwerpen, beschermd door een dubbelen krans van forten. Van daaruit bestookt hij voortdurend den vijand en belemmert hem in zijn communicatie tusschen Duitschland en de strijdende troepen in Frankrijk.

Vreeselijk hebben de Duitschers huis gehouden en zeer vele steden en dorpen verwoest, vele slachtoffers vielen en een groote oorlogsschatting werd aan verschillende steden en provincies opgelegd.

Arm, arm België, dat toch zooveel beter had verdiend! Het heeft nu echter de onvergankelijke glorie veroverd de redder te zijn geweest van Europa, de bevestiger en handhaver van zijn eigen souvereiniteit.

België heeft schitterend getoond de groote waarde der kleinere Mogendheden en daardoor een omkeer bewerkt in den verderen gang der historie en der diplomatie.

Wat zal Europa er heel anders uit gaan zien na dezen verdelgingsoorlog, en wat krijgt de toekomst der verschillende Staten een geheel ander perspectief!

IN FRANKRIJK.

In een week tijds is hier veel veranderd. Het einde van den slag bij Charleroi is op Franschen bodem uitgestreden en was beslissend. Het bracht wel niet het einde van den strijd, maar laat dit toch voorzien, al is het nog pas heel uit de verte. De Duitschers hadden in België hun geduld verloren en zijn te onstuimig losgestormd op Parijs. De troepen werden daardoor te veel vermoeid en hebben zich te veel gewaagd en bloot gegeven. De Kroonprins stond bekend als een vurig strijder, zijn garde als een keurkorps van helden, maar zoo zwaar was de kamp, zoo hard de strijd, dat de Keizer in eigen persoon op 7 September aan het gevecht deelnam om zijn zoon te helpen. Helaas, het mocht niet baten. Wel werd Maubeuge veroverd en Nancy genomen, maar dat was slechts een korte opflikkering van geluk en victorie. Over het algemeen zijn de Duitsche troepen uit hunne stellingen verdreven en werden zij teruggeslagen tot aan de grenzen van Elzas en Lotharingen. Zware verliezen hebben zij hierbij geleden, veel manschappen verloren, maar ook veel geschut. Het is droevig te lezen, welk een massa gewonden en gesneuvelden zij telkens moeten achterlaten, hoeveel gevangenen niet kunnen worden medegenomen en hoe heele batterijen den vijand in handen vallen. De zware regens, die in begin September zijn gevallen, maken het vervoer van het groote belegeringsgeschut bijna ondoenlijk.

Alleen per auto of met machinekracht valt nog het een en ander in veiligheid te brengen, maar zelfs 40 paarden kunnen nog geen beweging brengen in de zware stukken, die half zijn weggezakt in den modder.

De boog om Parijs getrokken, werd verbroken, het wordt nu een hopeloos terugtrekken naar Duitschland. De eene stad na de andere valt weer in de handen der verbondenen en ook de mooiste stellingen, zoo krachtig mogelijk versterkt, moeten worden prijsgegeven.

Op verschillende plaatsen is er gevochten. In het Noorden van Frankrijk 5 dagen lang, maar het nadeel was aan den kant der Duitschers. Ook in het Noord-Oosten, bij de grenzen van Lotharingen, werd dagen achtereen slag geleverd, alweder ten nadeele der Duitschers. Middelerwijl heeft de bezetting van Parijs, versterkt door de verbondenen, een uitval gedaan en de Duitschers een 40 K.M. verder achteruit gedrongen.

Nog is het pleit wel niet beslist, maar het einde, het bittere einde voor de Duitschers is nabij.

De Oostenrijkers worden herhaaldelijk verslagen en de Russen dringen steeds maar verder uit het Oosten met telkens grooter geweld. Het is als een alles verpletterende lawine.

ECONOMISCHE TOESTAND IN Nederland.

Maandag 10 Augustus 's namiddags 3 uur opende Hare Majesteit persoonlijk de vergadering van groot-industriëelen in de Trèveszaal te Den Haag.

Hare Majesteit hield daarbij de volgende rede:

„De berichten, welke tot Mij komen omtrent de stoornis of stilheid in bedrijven of gebrek ten gevolge van den oorlog en het ten onzent bestaande oorlogsgevaar, doch bovenal de kommer en bezorgdheid, welke Mij allerwege te gemoet treden, waar ik Mij beweeg te midden van Mijn volk, vervullen Mij met groote deernis voor de velen, die in zoo benarde omstandigheden verkeeren. Het is daarom, dat Ik een beroep doe op al mijn landgenooten, die tot helpen in staat zijn, teneinde met Mij eendrachtig de handen ineen te slaan om plannen te beramen en uit te voeren, opdat aan den nood der tijden zooveel in ons vermogen ligt, het hoofd worde geboden.

Daartoe heb ik gemeend in de eerste plaats de medewerking te moeten inroepen van den Werkeloosheidsraad, van de Algemeene Armencommissie van den Nationalen Vrouwenraad, van de Tuinbouwvereeniging, van het Landbouwcomité, van de Maatschappij van Nijverheid, en met de plaatselijke comité's, welke zich te Amsterdam, Rotterdam, 's-Gravenhage en Utrecht gevormd hebben en naar ik hoop in andere plaatsen nog gevormd zullen worden, in overleg te willen treden.

St. Martijnsche Ditjes en Datjes.

't Was op Curaçao, in de anti-chambre van 't gouverneur's kantoor.

Daar ontmoette ik — zoowat 'n jaar geleden — 'n grijsgebaard heer.

Belangstellend vroeg hij of ik Jan Paul was, medewerker aan de Amigoe, zich zelf stelde hij voor als schrijver van 't politiek overzicht in Cur. Courant.

Ik boog affirmatief, en we wisselden 't stereotiepe „aangenaam."

Toen ontspon zich 't volgend gesprek:

„Ik lees uw schrijven in Amigoe „steeds met genoegen, maar uw „hollandsch is dikwerf zoo moeilijk „te verstaan."

„Vindt u? Wel, uw politiek overzicht lees ik ook steeds met veel „genoegen, maar u is, dunkt me, „wel wat al te pessimistisch omtrent „'t dreigend Europeesch oorlogsgevaar."

'n Belletje belde, 'n ordonnans verscheen, verdween, en verscheen weer met 'n:

„Alstubelieft Mijnheer, de Gouverneur wacht u."

Toen verdween ook de politieke overzichtschrijver v/d Cur. Courant.

Ik dacht aan dit kort gesprek, toen hier de telegraaf ons meldde, dat geheel Europa in lichter laaie stond.

Grijsgebaarde heer in anti-chambre heeft er 'n goeden kijk op gehad, mijn optimisme speelde me weer booze parten.

Wat mij spijt.

Ook voor Europa.

Hier merken we weinig van 't oorlogsgewoel, ofschoon we toch grenzen aan Fransch grondgebied.

Al verscheidene malen sedert 't uitbreken van den oorlog de grenzen overgestoken,

Precies eender zien ze er uit als in tijd van pais en vree.

Oorlogzuchtig deed alleen 'n Fransche boom, waarop gespijkerd 'n verwaterd, verbleekt papier.

„Avis" stond er boven met groote letters, en dan:

„Le Maire a l'honneur de porter „à la connaissance de la population, „qu'il a reçu de M. l'agent consulaire de France à Saint-Christophe „le télégramme suivant!

„Mobilisation générale décrétée, „prevenez français.

„Il fait un appel au patriotisme „des habitants pour endurer sans „murmure les rigueurs de la guerre."

Dat is alles wat men op Marigot van den oorlog merkt, de eenige rigueurs zijn tot nu toe slechts een verhoogde prijs van levensmiddelen.

Alleen is men koortsachtig, ongeduldig naar telegrammen, naar oorlogsnieuws.

Tout comme chez nous.

Graaf Leydet de Montmargy, grootgrondbezitter op Marigot, zoo juist terug van 'n reis naar Frankrijk, is naar 't oorlogsveld vertrokken. Generaal Pellerin, die nog als kleinventje, in 't huis waar ik dit zit te pennen, gespeeld heeft, staat nu bij Nancy met ze'n armée.

Met bange voorgevoelens ziet meenigeen de toekomst tegemoet, en treffend is 't te hooren de machtige smeekbeê die nu vaak omhoog zweit uit Marigot's kerkgebouw:

„Sauvez, sauvez la France",
„Au nom du Sacré Coeur".

Dat brengt je water in je oogen, en 'n krop in je keel.

'n Paar weken geleden stoomt er 'n oorlogsboot langs een der buitenbaaien van 't Fransch gedeelte.

Eenvoudige luidjes dachten dat 't de vijand was, begonnen reeds hun geld te begraven, toen opeens de Fransche vlag van de boeg wapperde.

't Spontaan gejuich dat toen opging!

Diezelfde man of war „Descartes" passeerde s' middags Phillipsburg.

'n Uur later hoorden we kanongebulder.

Dat was 'n emotie! Misschien kans om 'n zeegevecht bij te wonen. Zeker aan 't bakkeleien met de „Dresden."

En men roeide, dat de bycepsen kraakten den baai schuin over, en ruiters ventre à terden voorbij zoo als nimmer voorheen, en lenig en stram van leden beklommen 'n steilen berg die eigenlijk niet beklimmungsfähig is; en wat bleek? Die leuke „Descartes" was alleen maar 'n beetje aan 't kanonschijfschieten op 'n stukje rots achter ons eiland.

Verleden week kwam de Fransche mailsteamer Abd-El-Kader, die ook Marigot aandoet, [illegible] Santo Domingo, hierheen gestoomd.

Daar straalt uit zee 'n zoeklicht, daar flikkert 'n bij-draaisein.

Abd-El-Kader als voorheen op ze'n briezenden Arabischen hengst, weet van geen keeren.

Weer 'n sein; nog snelt hij voort.

Nu klinkt 'n schot.

Paniek!

Force majeure!

Stop!!!

En toen 'n hooge oome met zwaar gewapende jantjes aan boord klom, bleek 't z'n eigen broer, de Fransche kruiser „Condé" te zijn.

Ik denk wel, dat toen in de mooie salon van de Abd-El-Kader de champagne zal gepoefknald hebben.

Hier op 't hollandsch gedeelte van St. Martin gaat 't volk ook op in den oorlog.

Maar de „war" maakt ook hier menig anders gezond menschenbrein heelemaal in de war.

Wat de St. Kittsche Daily Express — Engelsche cablegrammen — ons vaak te slikken geeft, grenst al aan 't ongelooflijke, maar is nog niets vergeleken bij de St. Martijnsche „Les on-dit."

Daaruit 'n kleine bloemlezing:

1o. Koningin Wilhelmina eigenhandig met emmers water aan 't smijten, om Holland onder te zetten.

2o. Groote overwinning van de Duitschers 1 kanon en 3, zegge 3 man ingepikt.

3o. De Engelschen marcheeren in verdubbelde rotten van Engeland naar Frankrijk.

4o. De Duitschers hebben geen eten meer, en de Franschen marcheeren op hun konsen.

5o. Holland heelemaal onder water.

Duitsche vloot manoeuvreert boven Amsterdam, Rotterdam en 't Haagje.

Hun torpedobooten vastgemeerd aan torenspitsen van 't Vredespaleis, en onderzeeërs zijn aan 't fourageeren in Kalverstraat, Blaak en Lange Pooten.

Zoo zou ik nog 'n kolom of wat door kunnen gaan met „I hear's" en „They say's," maar mij dunkt, 't is welletjes, op Curaçao zullen ook wel van dit soort nieuwtjes de rond-

Doch Ik wil uitdrukkelijk verklaren, dat iedere vereeniging, die tot hetzelfde doel wenscht samen te werken, met instemming zal worden begroet, en dat Ik dus door den oproep tot deze vergadering geenerlei voorkeur heb willen toonen voor enkele comité's met achterstelling van andere.

Met groote waardeering heb Ik kennis genomen van de alom werkende hulpvaardigen. Zoo vertrouw Ik, dat het hier te stichten comité het middelpunt zal vormen van de pogingen, die allerwege gedaan worden tot leniging van den nood, en dat wij allen eenmaal de breede voldoening zullen smaken, dat menig bezorgd hart ruimer zal kunnen kloppen.

Den minister van Landbouw, Handel en Nijverheid Mijn oprechten dank voor zijn bereidverklaring, de leiding van deze vergadering op zich te nemen. Ik verzoek U thans, onder voorzitterschap van den minister van Landbouw, Handel en Nijverheid uw beraadslagingen aan te vangen, en vertrouw, dat gij met den minister een kern-comité zult vormen."

Deze vergadering werd op aanstichting van H. M. saamgeroepen met het doel eenheid te brengen in de pogingen tot leniging van den nood in de huidige omstandigheden.

Nadat H. M. bovengemelde oproeping had uitgesproken, hield de heer Treub, minister van Landbouw, Handel en Nijverheid een rede, waarin hij met nadruk vaststelde, dat het juiste inzicht om eenheid te brengen en onderlinge samenwerking tusschen comité's en vereenigingen niet van buitenaf tot H. M. de Koningin was gekomen, maar geheel van H. M. afkomstig was.

„De gedachte van deze bijeenkomst en de daad ervan door Uw tegenwoordigheid en door Uw woord leiding te geven, zijn uitsluitend van Uwe Majesteit afkomstig", zeide de minister. „Het volk heeft recht dat te weten, en Gij hebt recht, dat Uw volk het wete, al zoudt Gij mij niet veroorloofd hebben het hier openlijk te zeggen, indien ik U vooraf toestemming daarvoor gevraagd had. Zeker zou ik het niet gewaagd hebben, hier een mededeeling te doen, die door Uwe Majesteit niet is gewild, indien ik niet besefte, dat de wetenschap bij heel het volk, dat het werk, hetwelk wij staan te beginnen, te danken is aan Uw eigen persoonlijk initiatief in hooge mate moet ten goede komen aan het door U beoogde doel, en indien ik niet mocht vertrouwen, daarin bij Uwe Majesteit zelve verontschuldiging te vinden."

Over hetgeen thans te doen staat, zeide de minister thans het volgende:

„Terwijl in normale tijden de armenzorg voor een deel kan volstaan met giften in geld, zal thans het steunen in geld wel niet ter zijde gesteld behoeven te worden, maar zal toch veel meer dan in gewone omstandigheden de steun in beschikbaarstelling van levensmiddelen moeten bestaan. Daarbij komt, dat, nu met toevoer van buiten af plotseling niet meer in beteekenende mate gerekend mag worden, een eerste plicht is, er nauwlettend op toe te zien, dat van wat er eetbaar is of niet.

„Indien niet snel en krachtig wordt ingegrepen, verrotten en bederven verschillende tuinbouwproducten, omdat zij als handelswaar het plukloon niet waard zijn; weet men met sommige producten van de visscherij geen raad, omdat men er geen koopers voor vinden kan; dreigen fabrieken van levensmiddelen, die in den regel voor export werken en wier product thans voor binnenlandsch verbruik hoogst welkom, zoo niet onmisbaar kan zijn — ik noem slechts onze cacaofabrieken — te worden stopgezet.

„Dat alles moet verhinderd worden. Op de voorkoming daarvan moet de organisatie, die wij staan in het leven te roepen, in de eerste plaats bedacht zijn. Voorts moeten degenen, die steun behoeven, worden doordrongen van het besef, dat hun voedsel thans vaak van anderen aard zal moeten zijn dan dat, waaraan zij gewend zijn. De aardappel zal soms vervangen moeten worden door de een of andere groente, het brood zal bij sommige maaltijden plaats hebben te maken voor rijstepap, enz.

„Men zal thans het volk moeten doen beseffen, dat het niet meer kan aankomen op wat men graag lust, maar alleen en uitsluitend op wat men krijgen kan, en welke waarde het als voedsel heeft. Daartoe kunnen vooral de ontwikkelde vrouwen in Nederland veel bijdragen.

„Landbouwcomité, Tuinbouwraad en Maatschappij van Nijverheid zullen in het op te richten comité de rol hebben te vervullen van fourageurs. Zij zullen het comité hebben in te lichten, waar en hoe land- en tuinbouwproducten, alsmede artikelen van de voedingsnijverheid, die niet of moeilijk verkoopbaar zijn, verkregen kunnen worden, en welke prijzen men er voor kan besteden.

„Eenerzijds zonder de te vormen kas te spoedig uit te putten en anderzijds zonder nieuwe slachtoffers te maken door hun, die deze producten voortbrengen, zelfs niet een bescheiden belooning te geven voor hun voortbrengingsmoeite. Op hen rust dat deel der intendance, die wij gaan inrichten, dat de noodige levensmiddelen beschikbaar zijn.

„Voor de verdeeling van de bijeengebrachte producten, alsook voor den steun in geld, daar, waar met dezen kan worden volstaan, zal op de andere organisaties, welke door Uwe Majesteit tot deze bijeenkomst werden opgeroepen, een beroep worden gedaan.

„Dat hierbij de armeninstellingen nuttig werk kunnen doen door met hare ervaring en hare organisatie ten dienste te staan, spreekt wel van zelf. Vandaar de uitnoodiging aan de algemeene armen-commissie, die als het ware de vertegenwoordigster is van het gansche Nederlandsche armwezen.

„De nog zoo jonge Werkeloosheidsraad, die werd ingericht tot voorkoming en leniging van nood door werkeloosheid, heeft zelf nog wel geen ervaring, maar het feit, dat deze instelling na nauwgezette studie speciaal met dat doel werd georganiseerd, mag doen vermoeden, dat ook zij goede diensten zal kunnen bewijzen.

„Vooral is dit het geval, omdat zij in verschillende opzichten nauwe aanraking heeft met den werkenden stand en omdat de vakbonden van verschillende politieke en godsdienstige kleur in den Werkeloosheidsraad vertegenwoordigd zijn, zoodat het comité door de medewerking van dit college tevens heeft den raad en de daad — wettelijke hulp, waarop het comité zonder twijfel bij voortduring een beroep zal moeten doen.

„En dat er, waar sooveel en zulk een buitengewone nood te lenigen zal vallen, vrouwenwerk in overvloed noodig zal zijn, zal wel door niemand worden betwijfeld.

De Nationale vrouwenraad zal door zijn vertakkingen, door het groote getal vrouwenvereenigingen die hij tot zijn leden telt in staat zijn aan het comité de vrouwenhulp te verzekeren waaraan het zoo dringend behoefte zal hebben.

„Daar in tegenstelling met hetgeen ik zoo even noemde den dienst der fourageering, het onderzoek naar de gevallen, waarin steun wordt gevraagd, de zorg, dat de steun werkelijk wordt verleend en uitkeering van dien steun zelf den aard van de zaak plaatselijk geregeld moeten zijn, is de medewerking van de reeds opgerichte en nog op te richten plaatselijke steun-comité's van zelf aangewezen.

„Op mijn verzoek heeft de directeur-generaal van den arbeid zich bereid verklaard de leiding van het algemeen secretariaat van het comité op zich te nemen. Dit heeft het voordeel, dat daarmee ook zijn over het geheele land vertakte, met de industrie in zoo nauwe aanraking staande dienst, aan welke stoornissen in bepaalde bedrijven niet kunnen ontgaan, voor het werk van het comité ter beschikking staat.

„Het zal echter wel gewenscht zijn voor het speciale doel, dat hier moet worden nagestreefd, het secretariaat van het comité aan te vullen met eenige personen uit het groote aantal van hen die aan het ministerie van landbouw in deze ernstige tijden bijna dagelijks hun diensten komen aanbieden.

„Zoo aanstonds zullen wij gelegenheid hebben de organisatie van het op te richten comité meer in bijzonderheden uit te vouwen en de werkverdeeling te regelen.

„Ik heb echter gemeend, goed te doen, de hoofdtrekken hier met enkele breede lijnen aan te geven. De taak, die ons wacht, is zwaar, maar met vereende krachten zullen wij haar weten te vervullen. Hoe ernstig de naaste economische toekomst ook moge wezen, er *mag* geen honger worden geleden in Nederland en er *zal* geen honger worden geleden in Nederland.

„Dat wij met onze organisatie zoo bijtijds gereed staan, dat wij ook bij deze mobilisatie niet te laat komen, hebben wij te danken aan Uwe Majesteit, aan Haar helder inzicht

„Ik hoop dan ook, dat Uwe Majesteit er zal willen aandoen met recht de kroon op onze in het leven te roepen organisatie te zetten door het eere-voorzitterschap van het comité te willen aanvaarden.

„Overtuigd, te handelen namens alle aanwezigen van welke kleur of richting ook, bied ik het U aan eensdeels als erkenning van Uw initiatief in deze, anderdeels omdat Uw eere-voorzitterschap niet nalaten zal groote kracht bij te zetten aan den oproep tot het Nederlandsche volk, dien het comité, in aansluiting aan Uw Koninklijk woord, zal hebben te doen."

De Koningin nam het eere-voorzitterschap aan en schonk een belangrijke gift.

* * *

H. M. de Koningin heeft f 20.000 beschikbaar gesteld voor het gevormde hoofd-comité tot noodleniging. Minister Treub deelde mede, dat ook de Regeering financiëele steun zal overwegen.

Blijkbaar doelde het sensatiebericht van 50 à 60.000 hulpbehoevende families te Rotterdam op deze vergadering.

Een Modern Slagveld.

Een slagveld uit de 20ste eeuw gelijkt in niets op de voorstelling, die velen er zich van maken. Geen troepenmachten die in drommen oprukken, geen cavalerie-charges, geen kruitdamp, geen stapels lijken. Men ziet op een modern slagveld eigenlijk niets.

Wanneer de donder der kanonnen niet het gehoor verdoofde, zou de aanwezigheid van artillerie slechts door zwakke flikkeringen verraden worden. Men zou niet weten uit welke richting het knetterend infanterievuur kwam, wanneer niet af en toe dan hier, dan daar een dunne linie in een oogenblik een sprong voorwaarts maakte, om even spoedig weder te verdwijnen. Geen ruiter is te bespeuren. De cavalerie met hare werkzaamheid zoekt buiten het tooneel der verrichtingen van de beide andere wapens. Geen Napoleon, omgeven door een schitterend gevolg, zou op een hoogte plaats kunnen nemen. Ook met den besten verrekijker zou hij niet veel te zien krijgen. Zijn schimmel zou een gemakkelijk te treffen doel voor talrijke batterijen zijn. De veldheer bevindt zich ver achterwaarts, in een huis met ruime kamers, waar toestellen voor telegrafie zonder draad, telefoon- en signaaltoestellen bij de hand zijn, waar tal van automobielen en motorrijwielen, uitgerust voor de grootste afstanden, ter onmiddellijke beschikking gereed staan. Daar, op een gemakkelijken stoel voor een breede tafel, heeft de moderne Alexander op een kaart het geheele slagveld voor zich, van daaruit telefoneert hij zijne bevelen en daar ontvangt hij de berichten van de aanvoerders der legers en legercorpsen, van de kabelballons en van de bestuurbare luchtschepen, welke langs de geheele linie de bewegingen van den vijand gadeslaan, en diens stellingen verkennen.

Deze berichten zullen zich van die van vroegere tijden meer door het grooter aantal dan door den inhoud onderscheiden. Tamelijk gelijkluidend zullen zij zijn met die van vroeger: dat de vijand zich voortdurend versterkt, dat de artillerie groote verliezen lijdt, de infanterie niet vooruitkomen kan en dringend versterking behoeft.

De veldheer zal deze wenschen niet steeds bevredigen kunnen. Al heeft hij ook een sterke reserve achtergehouden, zij zou spoedig verbruikt zijn, wanneer hij gehoor wilde geven aan al de gerechtvaardigd schijnende verzoeken om ondersteuning, welke van alle kanten inkomen. Daar het gevecht toch slechts met een naar verhouding gering aantal menschen kan worden gevoerd, zou de afzending van sterke ondersteuningen, die wegens gebrek aan plaats geen dekking zouden vinden, de verliezen slechts vermeerderen. De voornaamste taak van den veldheer bestaat daarin, dat hij lang voor een stooten op den vijand kan plaats grijpen, aan alle legers en legercorpsen de wegen, straten en richtingen aangeeft waarlangs zij zich bewegen moeten en hun ongeveer het dagelijks te bereiken doel aanwijst. De opmarsch tot den slag begint zoodra de troepen den spoortrein verlaten hebben. Van uit de eindstations moeten de legercorpsen en divisiën, de een door den marsch te bespoedigen, de anderen door wat langzamer te marcheeren, trachten op den aangegeven tijd de plaats te bereiken, welke hun in de slaglinie is aangewezen. Daar de gevechtsfronten zich uitbreiden, zullen ook de naar het slagveld marcheerende colonnes minstens zich moeten kunnen bewegen over een zelfde breedte als zij in het gevecht zullen innemen. De legercorpsen, welke op den vijand stooten, zullen den strijd aanvaarden zonder op verdere ondersteuning te mogen rekenen. Met 144 voortreffelijke kanonnen, in stede van met 84 minderwaardige zooals vroeger, en met 25000 uitmuntende geweren zal ieder legerkorps het tienvoudige eener opdracht uit den tijd der voorladers kunnen uitvoeren. Het is geen versnippering maar eene versterking van de beschikbare krachten, wanneer een legerkorps drie maal zooveel frontbreedte als voor 40 jaar inneemt. Met een zoodanig gevechtsfront is het goed in staat aan te vallen, het veroverde te behouden, verliezen tot 50 pCt. te dekken en toch nog een reserve voor den eindstorm over te houden.

Langen tijd zal het zeker duren en moeilijk zal het zijn, dit voorwaarts-gaan van dekking tot dekking, dit kruipend naderen tot den vijand, dit taaie volhouden dag en nacht, dit steeds gereed zijn om een tegenaanval af te wijzen.

Niet alle legerkorpsen zullen reeds den eersten dag aan het gevecht deelnemen. Bij Leipzig brak reeds de avond van den derden dag aan, vóór het laatste legerkorps der Verbondenen ten minste in de nabijheid van het slagveld verscheen.

In de tweede helft van den oorlog van 1870|71 waren de meerdaagsche veldslagen als bij Orleans, Le Mans enz., regel. Ook nu zullen de veldslagen als gevolg van de grootere ruimten die de te gebruiken massa's innemen, verscheidene, zelfs vele, soms wel veertien dagen, als bijv. de slag bij Moekden, eischen. Voor iederen nieuwen dag zal de veldheer van de reeds in gevecht zijnde troepen nieuwe inspanning vorderen, de nog niet strijdende in hunne marschrichting leiden, of, bij veranderde stelling een nieuwe aanwijzen.

Deze langdurige veldslagen zullen volstrekt niet bloediger zijn dan vroeger.

De dagelijksche verliezen ten gevolge van het gevecht bedroegen in den Oost-Aziatischen oorlog slechts 2 à 3 pCt. tegen 40 tot 50 pCt. in de oorlogen van Napoleon en Frederik den Grooten. De veertien dagen van Moekden kostten den Russen en Japanners minder dan de korte uren van Mars-la-Tour aan de Duitschers en de Franschen. 1)

De ondervinding heeft bewezen, dat de enkele aanval op het front van den vijand trots alle moeilijkheden zeer goed gelukken kan. Ook in het gunstigste geval echter is het gevolg van zulk een aanval slechts gering. De vijand wordt wel teruggedreven, maar na eenigen tijd biedt hij op een ander punt weer tegenstand. De veldtocht blijft slepend. Zulke oorlogen zijn echter onmogelijk in een tijd waarin het bestaan eener natie gegrondvest is op eene onafgebroken voortzetting van han-

1) De tot dusverre opgedane ervaring leert, dat 't totaal verliespercent gedurende een geheelen oorlog nagenoeg voor alle oorlogen gelijk is gebleven, onverschillig met welk geweer en met welk geschut de troepen bewapend waren. Nu zoowel als vroeger, geldt nog altijd de regel, dat, om een man buiten gevecht te stellen, zijn gewicht aan lood noodig is.

gang doen en...... ook geloofd worden, helaas.

* * *

'k Zat 18 jaren geleden in 'n coupé op reis naar...... 't komt er niet op aan.

Een dame op leeftijd zat over mij Haar zoon was mij welbekend.

Waren 't oneens over ze'n leeftijd. Toen kwam 't.

Hij was geboren in 't jaar van dat opstootje van dat relletje. Nu kon ik 't zelf uitrekenen.

Van dat relletje? Van dat opstootje?

Ja, enfin! tusschen die Franschen en Duitschers.

U bedoelt toch niet 70!?!?

Ja juist, in 1870 is ie geboren.

Nooit van mijn leven heb ik zoo perplex zitten kijken als toen.

Mijn God! Duizenden, honderdduizenden gedood, doorkogeld, neergesabeld, vermoord, verminkt voor 't leven.

En dat noemen ze 'n relletje!

In den „Ossuaire" op weg naar Bazeilles liggen schedels en beenderen van ontelbare Franschen en Duitschers opeengestapeld, alleen van de dapperen, die om en in 't huis „des dernières cartouches" streden en sneuvelden....

En dat noemen ze 'n opstootje.

Neen, dan hou ik 't liever met Stead, de groote Stead van de Review of Reviews, de machtige ijveraar voor 'n wereldvredebond, die ze'n leven liet op den langzaam-zinkende „Titanic."

Kent u z'n definitie van oorlog? Ze is kort en krachtig.

War is hell!!!

Jan Paul.

St. Martijn, VI Sept '14.

Van Curaçao naar New-Orleans

LANGS EEN OMWEG.

Aangeboden door

J. H. B. GRAVENHORST.

Op een schrijven van den kapitein uit R. H. naar het eiland Z., waar de Z. M. zich bevond kwam deze eenige dagen na de aankomst van den kapitein en Himare, in de F.-baai ten anker en opende met vernieuwden lust den ruilhandel met de Indianen, die als hongerige wolven reeds gedurende drie weken naar de Z. M. uitgekeken hadden.

Nadat de Z. M. reeds eenige dagen in de baai ten anker lag en de kapitein met Himare over de verschansing naar land toekeken, zagen zij op den top van een heuvel, dicht bij 't strand gelegen, een honderdtal Indianen te voorschijn komen en een gelid vormen; de geweren werden uit de lederen hulsels ontdaan, er werd aangelegd, gevuurd en eenige kogels, die op het dek nedervielen en tegen de zijde van den schoener sloegen, overtuigden de opvarenden al zeer spoedig, dat de Indianen aan het strand, het op den schoener gemunt hadden. De zekerheid verkregen hebbende, dat hij met vijandiggezinde Indianen te doen had, liet de kapitein twee kanonnen, met schroot geladen, op den vijand richten en losbranden. Het effect liet niets te wenschen over. Twee ruiters tuimelden met hunne paarden den heuvel af en drie anderen vielen als door den bliksem getroffen in het zand. Deze beide schoten waren voldoende om den vijand eerbied in te boezemen, die haastig achter den heuvel terugtrok.

Iets dergelijks was de Z M. nog nooit overkomen; men keek elkander verbaasd aan en niemand begreep de oorzaak van die vijandige houding. Terwijl men bezig was zich in de vreemdste gissingen te verdiepen, vertoonde zich een Indiaan aan het strand die met een witte vlag wuifde. De boot werd door een paar Indianen, die aan boord waren, naar land geroeid en eenige minuten later stond de hoofdman Mehija op het dek van de Z. M. en ondervroeg den kapitein naar het gebeurde. Na de noodige inlichtingen ontvangen te hebben en den kapitein te hebben medegedeeld, dat de Indianen, die op den schoener geschoten hadden, Kosinos waren, begaf hij zich onmiddellijk aan land. Een half uur later wemelde het aan het strand van Indianen die daar te paard, onder de leiding van den hoofdman Mehija, waren aangekomen. Men vormde gelederen en trok langs het strand naar de plaats waar de Kosinos zich achter den heuvel schuil hielden, beklom den heuvel en opende op den top gekomen zijnde, een geducht geweervuur op hen.

Een verward en schel geschreeuw deed zich onder de Kosinos hooren, eenieder zette zich zoo vlug mogelijk te paard en rende naar de naastbijzijnde boschaadjes. Daarachter hield men stand en beantwoordde het geweervuur op den top des heuvels.

De Indianen, die spoedig inzagen, dat zij op den top van den heuvel geheel ongedekt aan het vijandelijk vuur blootgesteld waren, sprongen van hunne paarden, joegen de dieren naar een veilige plaats, legden zich vervolgens plat op den grond neder en vuurden gedurende een half uur lang op de Kosinos.

Eindelijk begon het vuur der Kosinos zwakker te worden en, inziende, dat zij het onderspit zouden delven, trokken zij den heuvel om, bereikten het strand en vingen daar den terugtocht al schietende aan.

In de nabijheid van de Z. M. gekomen, werd deze door hen met een kogelregen begroet, wat onmiddellijk door vier met schroot geladen kanonnen werd beantwoord. De Kosinos trokken steeds in goede orde af en namen de gewonden en dooden mede, die zij op hunne paarden vastgebonden hadden.

Aan boord van de Z. M. had een van het scheepsvolk een schot door den linkerarm gekregen.

De hoofdman Mehija had de aftrekkenden nog een paar uren achtervolgd en was toen weder huiswaarts gekeerd met verlies van vier dooden en twee en twintig gewonden. Het bleek later dat men zich op den kapitein had willen wreken over den dood van het Indiaansche meisje, dat men hem te koop had aangeboden en dat later aan 't strand was doodgeschoten.

Wordt vervolgd.

del en industrie, en door een snelle beslissing het tot stilstand gebrachte raderwerk weder in gang moet worden gebracht. Afmattingsstrategie is onmogelijk, wanneer het onderhoud van millioenen de uitgaven van milliarden vordert. Om een beslissend en vernietigend gevolg te bereiken is een aanval van twee of drie zijden, dus tegen het front en tegen een of beide flanken, noodig. Zulk een aanval is betrekkelijk gemakkelijk uit te voeren door die partij, welke het grootste aantal troepen heeft.

Om echter eene vijandelijke flank te kunnen aanvallen, moet men weten waar zij is. Tot dusverre werd aan de cavalerie opgedragen dit uit te vinden. Waarschijnlijk kan deze taak in grootendeels aan bestuurbare luchtschepen worden opgedragen, welke uit de hoogte beter waarnemen kunnen dan door de bergen, wouden en dorpen in hare observatie gehinderde cavalerie. Maar evenals deze, voor zij tot een goede verkenning kon overgaan, eerst de vijandelijke cavalerie van het terrein verdreven moest hebben, zullen ook de luchtschepen op een slag in hooger sferen tegen een gelijkwaardigen tegenstand moeten rekenen. Gelukkig dan de lichtgebouwde aërostaat, welken het gelukt hooger dan zijn tegenstander te stijgen, het vernietigende springprojectiel op den lager geplaatsten vijand te werpen en zich daarna snel te verwijderen, om niet de prooi van de hoogopslaande vlammen te worden.

De cavalerie, hierdoor deels ontlast van den verkenningsdienst, zal nu trachten haar vuur, dat zij in hare artillerie, hare machinegeweren en in hare ver dragende karabijnen bezit, in den rug van den vijand te brengen. Ook op dezen weg zal zij steeds op vijandelijke cavalerie stooten en deze eerst moeten overweldigen, vóór zij aan hare eigenlijke opdracht zal kunnen voldoen. Want ook in de toekomst zal daaraan niets veranderd worden: meer of minder zullen eerst artillerie en artillerie, cavalerie en cavalerie, luchtschepen en luchtschepen met elkander moeten afrekenen, voor zij, allen vereenigd, de infanterie tot de slotzege kunnen helpen.

Delftsche Ct.

Berichten uit de Kolonie.

Z. H. de Paus.

Z. H. de Paus Benedictus XV is 7 Sept. ll. gekroond in de Sixtijnsche Kapel.

Als Staatssecretaris werd door Z. H. benoemd: Zijne Eminentie Cardinaal FERRATA, een der beste Diplomaten, die evenals de Paus een groote vriend was van wijlen Cardinaal RAMPOLLA, en voorstander van diens politiek.

Men zegt, dat de Paus bezig is aan zijn eerste Encycliek, waarin Z. H. zal aandringen op den vrede. Aan de benoeming van Cardinaal FERRATA wordt in deze tijdsomstandigheden groote beteekenis gehecht.

Kerkelijke Berichten.

De Hoogeerw. Pater Mag. L. THEISSLING is Woensdagmorgen, vergezeld van den Eerw. Br. LUDOVIKUS HAGEMAN met de Estelle naar Aruba vertrokken. Hedenavond wordt ZHEerw. hier terugverwacht.

* * *

De Apostolisch Vicaris van Curaçao, Mgr. M. G. VUYLSTEKE zal om zeer gewichtige redenen, in het belang der R. K. Missie, Woensdag a.s. met de *Caracas* naar Puerto Rico vertrekken en na een kort verblijf aldaar verder doorreizen naar de Ver. Staten.

Z. D. H. zal op zijn reis naar Puerto-Rico vergezeld worden door den Zeerw. Pater J. SELBACH en gedurende zijn reis in de Ver. Staten door den Hoogeerw. Pater M. LUYCKX, Vic. Pro. van Puerto Rico.

Wij wenschen onzen actieven Bisschop een allergelukkigste reis en behouden tehuiskomst.

Welkom.

Zaterdag ll. zijn hier met de *Estelle* aangekomen de Heer en Mevrouw J. H. J. HAMELBERG.

Woensdag zijn de families MADURO en COHEN hier met de *Caracas* teruggekeerd. Slechts met de grootste moeite en met opoffering van al hunne bagage zijn zij uit Europa kunnen vertrekken.

Een dubbel welkom derhalve; geheel in 't bizonder aan den Heer M. L. MADURO.

Onderwijs.

Oorlogsdrukte heeft ons verhinderd verleden week melding te maken van het examen der twee kweekelingen van Sta. Rosa. Met genoegen deelen wij thans mede, dat de twee meisjes, degelijk voorbereid door de Eerw. Soeur ALBANA, goed hebben voldaan, en het examen de volle tevredenheid van den Inspecteur mocht wegdragen.

Gedecoreerd.

De Heer S. E. L. MADURO, agent consulair der Fransche Republiek, is begiftigd met de Cambodja-orde. Onze gelukwenschen.

Nieuwe Consul.

De Heer Dr. ENRIQUE ARBOLEDA C. is benoemd tot Consul der Republiek van Colombia op ons eiland.

De Curaçaosche Handel Maatij.

De redactie mocht bericht ontvangen, dat de Heer W. R. MENKMAN als administrateur der C. H. M. den Heer H. P. DE VRIES zal vervangen, die op eigen verzoek als zoodanig is afgetreden.

Santo Domingo.

President BORDAS is afgetreden en Dr. RAMON BAEZ voorloopig als zoodanig benoemd en onze Consul MANUEL PEREZ gehandhaafd.

Commandant J. Appel.

Na eerst gedetacheerd te zijn geweest bij de havenpolitie te Amsterdam, werd den Commandant 19 Aug. ll. opgedragen onder leiding van den Hoofd-commissaris van Politie, of van een door deezen aan te wijzen persoon, de werkzaamheden bij de havenpolitie te Rotterdam mee te maken.

Tijdens de algemeene mobilisatie had Commandant APPEL zich vrijwillig opgegeven om ook in aanmerking te komen bij 's Lands dienst en werd hij benoemd als „Reserve Leider" bij den „Bond van Orde"

Men ziet het, de ijverige man doet ook in zijn verlof nog volop dienst. We wisten wel, dat hij niet stil kon zitten.

Dankbetuiging.

Ontvangen van de Agentschap der K. W. I. M. nieuwe tijdtafels en inlichtingen omtrent deze Maatschappij. Lijn B wordt voorloopig niet gehandhaafd, wijl ten gevolge der Europeesche onlusten de handel met de overzeesche landen zoo goed als tot stilstand is gebracht.

Lijn A blijft, volgens bericht der Agenten, geregeld varen. Alleen komt de *Nickerie* op 26 September hier, in plaats van *Willem V*.

Ook ontvingen we in dank een nieuwe tijdtafel van de Italiaansche Lijn.

Officieele Berichten.

Wegens het zich voordoen van eenige gevallen van pest te New-Orleans, is bij Gouvernementsbeschikking eene quarantaine vastgesteld van tien dagen met inbegrip van de reis voor schepen komende van die havenplaats.

De tijd. telegrammenbezorger bij het kuststation voor D. T. alhier Johan de Lannoy is eervol uit den dienst ontslagen en Eduardo Ellis is tijdelijk als zoodanig aangesteld.

Aan den Apostolisch-Vicaris alhier, Mgr. M. G. Vuylsteke is om gewichtige redenen drie maanden verlof verleend.

Posterijen.

J. Almeida Aves, Julio E Borges, Katalina Clite Sara de Crasto, P. M. Ducasse, Antonio Flores B, Bartolome Alsina Flaquez, Julio Jinesta 2, Emelina de Lopez, Martinus Marcera Juanita Pereda, Petronila Letto, Maria Pouw, Paulina de Windt, Juanita Rodriguez, Elonita Robijn, Carlos Salas, Fortunato Salvador, Rosalia Sancia, L. W. Speulman, Simon Wimpla, Lawina Yuhl, Enrique Zimmerman.

Aanget. stukken: J. C. ten Cate, Rafael Leon, Francisco Rocch, Isabelita Simmer, G. Winkbaar.

Drukwerken: J. Soder.

Niet voor bestelling vatbaar: een ongefrankeerd drukwerk geadresseerd aan Alfonso Cardozo.

Koloniale Postspaarbank,

Gedurende de maand Augustus werd ingelegd:

Willemstad	f 6,782.25
2e district	34.75
3e „	—
4e „	—
5e „	—
Oranjestad Aruba:	889.50
3e district „	—
Kralendijk Bonaire:	1.640.50
Rincon „	—
Philipsburg, St. Mart.	581.50
Oranjestad, St. Eust.	299.07
Bottom, Saba	29.50
Windwardside	13.02
Te samen:	f 10,219.76
Terugbetaald:	f 19,137.57

Cultuur Mij. der Nederlandsche Antillen te 's Gravenhage.

De Koninklijke goedkeuring op de statuten dezer naamlooze vennootschap is in het Staatsblad verschenen.

Het doel der Vennootschap is a. het kweeken van katoen en andere gewassen, zoomede de verkrijging van producten langs technischen weg, hoofdzakelijk op de Nederlandsche Antillen en den verkoop van de verkregen gewassen en producten; b. het deelnemen in andere vennootschappen met soortgelijk doel, en c. al hetgeen met voormelde doeleinden in een middellijk of onmiddellijk verband staat. Het kapitaal der vennootschap bedraagt f 500,000, verdeeld in 500 aandeelen, elk groot f 1000. Directie de heeren Hamelberg en Mörzer Bruyns, raad van commissarissen de heeren G. C. D. d' Aumale baron van Hardenbroek, M. A. Henny, J. J. Moret en J. W. Vlielander Hein.

Marktbericht van den Curaçaoschen Handelsbond.

Van 18 September 1914.

AARDNOTEN (Pindas) per KG.		—
ZOUT per vat van 180 K.G.	f	0.80
DIVIDIVI per K.G.	„	0.04
ORANJESCHILLEN per KG. 1st kw.	„	0.40
id. per KG. 2e kw.	„	0.30
HUIDEN per K.G.	„	0.60
GEITENVELLEN per K.G.	„	0.90
WOL per K.G.	„	0.10
SCHAPENVELLEN per stuk	„	0.50
BEENDEREN per K.G.	„	0.02
RECINUS-ZAAD per K.G.	„	0.05
STROOHOEDEN (hipijapa).		
Kwaliteit No. 1 per dozijn	„	3.25
„ „ 1 (gebleekt) „ „	„	3,37½
„ „ 2 „ „	„	5.
„ „ 3 „ „	„	—
„ „ 3 „ „	„	—
„ „ 4 „ „	„	7.—
„ „ 5 „ „ OLA	„	—.
„ „ 6 „ „	„	8
„ „ 7 „ „	„	9
„ „ 8 „ „ OLA	„	
„ „ 9 „ „	„	12.50
„ „ 10 „ „ OLA	„	
„ „ 11 „ „	„	
„ „ 12 „ „ OLA	„	
„ „ 13 „ „	„	
„ „ 14 „ „ OLA	„	
„ „ 15 „ „	„	
„ „ 1 van 25 c.M. of minder	f	

Tegen woeker en prijsopdrijving.

Wij zijn gemachtigd mede te deelen, dat door de Regeering buitengewone maatregelen worden voorgesteld, waardoor zoowel het opkoopen van levensmiddelen door handelaren en particulieren als het vragen van buitensporige prijzen onmogelijk wordt gemaakt door direct ingrijpen van de overheid.

In verband daarmede wordt de aandacht van het publiek er op gevestigd, dat het geen nut heeft thans hamsteren ... in te slaan, daar deze ... slag kunnen worden genomen en het zeker valt af te raden, buitengewone prijzen te betalen, aangezien dit tot niets anders dan tot verlies voor den kooper aanleiding kan geven, zonder hem eenig voordeel te verschaffen ten aanzien van het gebruik der waren te verschaffen.

De Maasb.

De Belgische Fortificaties.

Een groote kracht van de Belgische weermacht is gelegen in de sterke fortificaties welke geheel modern zijn ingericht en van prachtig geschut zijn voorzien.

Er zijn drie fortencomplexen, n.l. Antwerpen, Luik en Namen.

De stellingen van Antwerpen zijn bezet door 30 actieve batterijen en 20 reserve batterijen en 1 depôt, die van Luik door 12 actieve batterijen, 4 reserve-batterijen en 1 depôt, die van Namen door 9 batterijen, 3 reserve-batterijen en 1 depôt.

In het geheel dus 51 actieve batterijen, 27 reserve-batterijen en 3 depôts.

Het fortificatie-leger ligt in garnizoen te Antwerpen, Luik, Namen, Deudermonde en Hoei (Huy) en omvat — officieren inbegrepen — 80,000 geoefende soldaten.

Buitenland.

LUIK.

De laatste door ons ontvangen *Vlaamsche Gazet* vertelt met echt Belgische geestdrift over de gevechten:

De 11e brigade, na den gekenden zegepralenden tegenaanval op het 7e Duitsche korps, heeft den vijand met bewonderenswaardige dapperheid na gezet.

Om te beletten, dat onze soldaten in hun geestdrift buiten het gebied van het geschut der forten geraakten, was de opperbevelhebber verplicht, deze achtervolging te doen staken.

Zeer talrijke Duitschers, welke licht gewond waren, vluchtten op Hollandsch grondgebied. Het overige gedeelte van het 7e korps is naar Duitschland gevlucht.

De slag van Woensdag 5 Aug. heeft de Duitschers duur gekost. Zij hebben 7 kanonnen, die door onze dapperen genomen werden, achtergelaten.

Een groot aantal Duitschers werden gevangen genomen. De vijand heeft zeer veel gewonden en volgens de inlichtingen, door een fort geleverd, zouden 8000 Duitschers zijn gedood geworden. Het getal der Belgische sneuvelden ... niet groot.

Generaal Leman zegepraalde 5 Aug. op de gansche linie. Niet een Duitsche aanval gelukte. Alle werden zegepralend afgeslagen.

Onze troepen hielden zich heldhaftig. Zij leverden geen fortengevecht, maar een echten slag in open veld. Zij manoeuvreerden op prachtige wijze en gaven blijken eener wonderbare weerstandkracht, daar zij op een zeer uitgestrekt punt streden; 't front werd overal met kracht, dadigheid aangevallen wat zij door dapperheid en werkdadigheid niettegenstaande hun minderheid in aantal moesten te keer gaan.

Het 7e Duitsch legerkorps, 40,000 man sterk, werd in zijn schielijken aanval van het verdedigingsgedeelte Vesdre—Maas (hoogvlakte van Herve) gansch teruggeslagen tot ver buiten zijn vertrekpunt.

Woensdagmorgen, rond half 12 uur, hebben de Duitschers gepoogd in de tusschenruimten der forten van Embourg, Chaudfontaine, Fléron, Evegnée, Barchon te geraken. Twee legerkorpsen, 60,000 man sterk, waren daartoe aangerukt.

Terwijl de forten de Duitschers beschoten, trokken de Belgen een terug, omdat zij niet te sterk in aantal waren.

Generaal Leman gaf alsdan aan de linietroepen bevel, weerstand te bieden tot den dood; dan aan generaal Bertrand, bevelhebber der 11e en 31e linieregimenten, de Duitschers terug te slaan achter de linie der forten van Barchon. De 12e en 32e regimenten moesten de aanvalsbeweging steunen, maar moesten niet tusschenkomen; het 11e en 31e regiment werkten derwijze, dat de Duitschers verplicht waren tot 2 kilometer van Barchon te deinzen.

Van den anderen kant was de vijand langs de Maas gesilbberd tot aan Argenteau en Cheratte, doch de kanonnen der forten van Pontisse en Barchon wisten de Duitschers er drà weg te slaan.

Ten slotte dreef het fort van Chaudfontaine eene sterke Duitsche kolonne tot voorbij Forêt terug.

De aanval was dus op de gansche linie teruggedreven. Aan dit fort alleen hadden de Duitschers 800 man buiten gevecht, terwijl de Belgen er geen verliezen leden.

De Duitschers werden drà met den aanval terug, zij hadden zware kanonnen van 21½ centimeter. Maar hun houwitsers troffen de forten niet, vlogen er over en gingen dan verloren langs Housse.

Het vuur der mitrailleusen en „Hotchkiskanonnen" der 2e brigade artillerie had in korten tijd de plaats schoon geveegd en daar de Duitschers zich in wanorde terugtrokken, zetten onze linietroepen ze na, bajonnet op het geweer, en veranderden den aftocht der Duitschers in vlucht.

De vijand liet zijn dooden en gekwetsten na.

Hij was wel degelijk geklopt geworden.

De officieren hadden groote moeite om de soldaten, die de achtervolgers wilden nazetten, te weerhouden.

Want die taak was 't werk der kanonnen van de forten, welke deze taak met een ongeëvenaarde juistheid vervulden.

De Duitschers trokken zich terug tot voorbij Cerexhe Heuseux en Housse.

Langs dien kant was de slag geëindigd. Het was 5 uur 's avonds. Men vocht sinds half 12 uur.

En men hield zich toen met de gekwetsten bezig en nam de dooden op.

En ook door meer nuchtere Nederlandsche ooggetuigen wordt de dapperheid der Belgen bevestigd.

Zoo wordt aan *De Tel.* gemeld: Luik heeft nog niet gecapituleerd, want het Belgenvolk biedt bovenmenschelijken tegenstand. Zoo waren Woensdagavond tweeduizend man Duitsche troepen tot aan de Fabrique Nationale te Herstal doorgedrongen. Zij werden er door een verschrikkelijk geweervuur ontvangen. Ieder huis, zelfs de kleine mijnwerkerswoningen waren in versterkingen herschapen. Barricaden werden opgeworpen, kinderen en vrouwen sleepten ammunitie aan. Tot den laatsten man, tot de laatste vrouw, in de nauwe straatjes buiten gevecht was gesteld, duurde de gewapende tegenstand voort.

Daarmee was het nog niet gewonnen.

De Duitsche infanteristen gingen in tirailleurgevecht verder, elk sol... daat vocht op eigen gelegenheid achter struiken en greppels werd dekking gezocht, doch veel dekking was er niet, wijl alles wat daartoe gelegenheid bood, tevoren was afgebroken of afgebrand.

Het belegeren van ieder der huizen was noodeloos, zoodat verzamelen werd geblazen en de reeds sterk gedecimeerde Duitsche legerafdeeling terugtrok in de richting van Visegnis.

Een oogenblik kregen de inwoners van het mijnwerkersdorp den indruk, dat de vijand zou afrukken, toen aan den vernamen trompetgeschal, weer klonk het signaal „Te paard" voor de afgezeten dhlanen bestemd. De infanterie werd in verdubbelde rot

ten geformeerd, en andermaal het bevel tot den stormaanval gegeven

Als een wervelwind kwamen de uhlanen opzetten, de sabels blinkend in het maanlicht, dat van achter de met onweerswolken bezwangerde lucht uitstraalde.

In het dorp het geschreeuw en gejoel van vrouwen en kinderen.

Vooral de vrouwen namen levendig aan het ernstig gebeuren deel.

Het aanstormen der dappere uhlanen was verschrikkelijk, maar vreeselijker nog de tegenstand van de in een verzameling helsche furies herschapen bevolking.

De eerste linie van het Duitsche paardenvolk werd weggemaaid. De ruiters verspreidden zich onder het gevecht en staken alles neer wat werd ontmoet: vrouwen, grijsaards, kinderen, want er waren geen non-combatanten. Meer de kom der gemeente genaderd, op den voet gevolgd door de verbitterde manschappen der infanterie, meenden de ruiters het reeds te hebben gewonnen.

Toen werd hun een ontvangst bereid, zóó warm, dat slechts een klein gedeelte het heeft kunnen navertellen. Uit de huizen werd gevuurd, en kinderen goten kokende olie op de aanvallers. Het werd zoo verschrikkelijk, dat de Duitschers genoodzaakt waren terug te trekken, na ruim de helft van hunne legerafdeeling te hebben verloren. De verliezen van de bewoners van Herstal, de vernieling aangericht, 't was alles zeer groot.

Maar nog altijd waait de Belgische driekleur van de Fabrique Nationale te Herstal.

Een Mecklenburger, die over onze grenzen kwam en te Maastricht werd geïnterneerd, vertelde, dat hij met ongeveer 20 man was overgebleven van de 1500.

De Belgische *Express* vertelt omtrent de gevechten:

Tusschen al het lage hout in de omstreken van Barchon wemelde het sinds gisteren van Duitsch voetvolk. Het land is zeer ongelijk; met al die hoogten en laagten en al die heggen kon de binnendringer gemakkelijk voortschuifelen tot dicht bij de forten. Het Belgische voetvolk trok den vijand herhaaldelijk vergemoet; maar daar het de streken tusschen de forten moest bezet houden, hinderden de schermutselingen der Duitschers. Generaal Leman wilde dien hinder niet langer hebben en bedacht een tegenaanval, toevertrouwd aan generaal Bertrand. Zooals men heeft gelezen, heeft deze, gesteund door de kloekheid van zijn manschappen, met prachtige handigheid hem volbracht. Hij had den vijand in den waan gebracht, dat deze zonder gevaar kon voortrukken. Hij liet hem dus vrij ver komen en viel er toen plotseling op met zoo groote zekerheid, dat de zege er door werd verkregen. De Duitschers trokken met ernstige verliezen terug. Men denkt aan meer dan een duizendtal dooden en aan zeer vele gekwetsten. De onzen hadden weinig verliezen gehad, geen officier, geen onderofficier is gesneuveld. Bij het fort Fléron is een detachement van 80 lanciers op een escadron huzaren van bijna 500 man gestooten. De Belgen, die verkenningsdienst deden, wierpen zich, de lansen vooruit, op de Duitschers en stootten er op los met dollen moed. De verliezen der uhlanen waren ontzettend. Er zijn er honder-vijftig gebleven. Doch ook de Belgen betaalden hun schoone daad duur. Onder de gesneuvelden was luitenant de Menten de Horne die de charge aanvoerde.

DE BESTORMING.

Van een ooggetuige, een gewond soldaat, die te Visé in de ambulance ligt, heb ik het verhaal van de bestorming van Vrijdagnacht, 7 Aug. Of Pontenisse genomen is, kon hij me niet zeggen en niemand vertelde 't me hier.

Tegen tien uren trokken wij weg — vertelde hij — in verspreide detachementen van tweehonderd man. Wij droegen groote knipmessen, zakken zand, schansgravergereedschap, schilden, handgranaten, om ons te dekken, ons te verdedigen en om ons bij elken pas als 't noodig zou zijn in te graven. Pontenisse vuurde om het kwartier een geïsoleerd schot, alsof men wilde te kennen geven, dat men niet sliep. Op drie honderd vijftig meter afstand van de eerste verdedigingswerken, waarop wij aanliepen, kreeg ik de wonde, welke mij buiten gevecht stelde. De grond was bezaaid met voetangels, groote scherpe punten staal, die met een drievoet in den grond zitten. Ik struikelde over den eerste, viel, en de volgende drong mij in de knieschijf, ik bleef half bewusteloos liggen en maakte in dien toestand het rampzalige gevecht mee.

Ik weet niet, wie het eerst alarm sloeg, doch plotseling braken gansche bundels licht boven het fort uit. De Belgen, die geen electrisch licht meer hadden, werkten met lichtgranaten onophoudelijk vanuit de vier hoeken der forten, en onmiddelijk ratelden de machinekanonnen weer in zijn hoog, evenals het lichte geschut. De onzen gingen plat liggen, doch met deze schrikkelijke oorlogswerktuigen, die zoowel den grond bestrijken als de verte, heeft men altijd gesneuvelden. Het fort zweeg kort daarna en liet de onzen rustig naderen tot den prikkeldraad. Hoevelen er vielen in de helsche uitvindingen, die men bij de Franschen wolfsgaten noemt, diepe, kegelvormige kuilen, waarin een piek is geplaatst van sabellengte, weet ik niet. Honderden zijn gedood of gewond met mij weggevoerd.

„Geen stukje grond — zei één mijner kameraden — van zoo'n verdoemd Fransch fort is te vertrouwen. Sommigen verschansten zich achter een klein grashoopje en plotseling vloog het grashoopje in de lucht. Als men een hoopje kiezelsteenen naderde, dat daar neergeworpen leek, kreeg men een regen van puin naar het hoofd als een schrootvuur van twintig kanonnen en de steenen wondden zelfs de gevallenen in den omtrek. En onophoudelijk vuurpijlen en lichtgranaten die den omtrek in een onheilspellend, blauw licht zetten.

Op eens zag ik een koepeltje in de hoogte schuiven. Welk een spookachtige dingen zijn dat in den nacht. Een wolk van rook en vuur in de ronde over onze soldaten? Wat helpen daar tegen zakken zand en schilden? Ik strek me zoo ver ik kan en begin te kruipen, de revolver in de hand. De schrijnende wonde aan mijn been doet ontzettend pijn. Het haastige commando „vooruit" is het laatste wat ik van de onzen hoor.

Onze troepen schieten op goed geluk, werpen bommen op goed-geluk, doch moeten even later op goed geluk vluchten. Tientallen vallen in de voetangels en onophoudelijk bestrijken de mitrailleuses den grond in een kleinen cirkel. Het was iets van een duivelsche tuchtiging. Ik geloof, dat er geen tachtig van de onzen ongedeerd zijn teruggekeerd. Ik zag ze vluchten met achterlating van hun heele bewapening. Ik kroop nog een duizend meter met de armen en den eenen voet. 's Morgens werd ik, geheel verstijfd, opgeraapt door een kruisende ambulance.

DE GIJZELING.

Een correspondent der Tijd schrijft:

Zaterdagavond had ik de eer een onderhoud te mogen hebben met Z. D. H. Mgr. Rutten, Bisschop van Luik, wiens woning door Duitsche militairen bewaakt wordt. Daar Luik door het vijandelijk leger is bezet, kan ik uit den aard der zaak moeilijk alle bijzonderheden uit een gehouden vraaggesprek met Mgr. mededeelen. Ik kreeg een diepen indruk van de bewonderenswaardige christelijke waardigheid en overgave aan Gods wil, waarmee de doorluchtige grijsaard het lot verdraagt, dat zijn diocees en zijn vaderland getroffen heeft; niet enkel als katholieke herder, ook als oprechte vaderlander lijdt hij er zichtbaar onder.

Monseigneur verhaalde mij, dat de citadel, een oud en gebrekkig vestingwerk, zich Donderdag 6 Aug. had moeten overgeven. Den daarna volgenden Vrijdagochtend te 10 uur, nadat Mgr. met het stadsbestuur en eenige notabelen in beraad was getreden, begaf hij zich met een afvaardiging als parlementair naar de citadel, om te vragen, dat de stad voor een bombardement gespaard zou blijven.

Op de beschuldiging, dat burgers op de militairen zouden geschoten hebben, is de afvaardiging gedurende dien dag gevangen gehouden in een vertrek, waar men bedrukt bijeenzat en nogal van den regenachtigen dag en andere omstandigheden te lijden had. Monseigneur erkende echter, dat hij reeds des avonds te half zeven naar zijn woning had mogen terugkeeren en dat den volgenden dag ook de andere gijzelaars in vrijheid waren gesteld. Zelfs is de Duitsche beleefdheid later zóóver gegaan, dat de commandeerende oppergeneraal in hoogst eigen persoon zijn verontschuldigingen aan den Bisschop kwam aanbieden.

Eigenaardig was, dat zelfs Monseigneur zich eenigen tijd op een dwaalspoor heeft laten brengen door het te Luik ingeloopen (en door het gebrek aan communicatie lang gehandhaafde) bericht, dat de Duitschers het Hollandsch grondgebied hadden geschonden, en Duitsche gewonden via Maastricht naar Aken werden vervoerd. Ook op mijn beurt heb ik getracht duidelijk te maken, dat zulks absoluut bezijden de waarheid was. De sympathie van Monseigneur voor de Hollanders was zeer groot en hij hoopte, dat zij steeds van den geesel des oorlogs gespaard zouden blijven.

HAVEN-NIEUWS.

VAN 12 SEP. – 26 SEP.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Merida	A Johanson	9 Sept.	Maracaibo	12 Sept.	Pto Cabello
Maracaibo	G W Goodman	12 „	New-York	12 „	Maracaibo
Fr. Hendrik	J C Metus	14 „	Amsterdam	15 „	New-York
Merida	A Johanson	14 „	Pto Cabello	14 „	La Guayra
Merida	A Johanson	16 „	La Guayra	17 „	Maracaibo
Maracaibo	G W Goodman	17 „	Maracaibo	17 „	New-York
Caracas	Furst	17 „	New-York	17 „	La Guayra
Pr der Nederl.	N C v Baaren	19 „	New-York	20 „	Amsterdam
Caracas	Furst	23 „	La Guayra	23 „	New-York
Merida	A Johanson	23 „	Maracaibo	24 „	Maracaibo
Zulia	S S Morris	26 „	New-York	26 „	Maracaibo
Nickerie	D Haasnoot	26 „	Amsterdam	27 „	New-York
Orland	Petersen	10 Sept.	Norfolk	?	Cuba
Dronning Olga	Hansen	12 „	La Guayra	13 Sept.	Pto Colombia
Progreso	Hansen	12 „	Maracaibo	17 „	Maracaibo
Romford	W Turner	14 „	New Port News	?	Cuba
Antonio Lopez	Autich	16 „	Colon	17 „	Barcelona
Bologna	A A Poggi	22 „	Génova	22 „	Colon

Schoeners.	Aankomst.	van	Schoeners.	Vertrek	naar
Venezuela H	12 Sept.	Bonaire	*Nereida H*	12 Sept.	Maracaibo
Frieda H	12 „	Maracaibo	*Virginia H*	14 „	Vela de Coro
Estelle H	13 „	Isl Barlov.	*Refugio H*	14 „	Aruba
Refugio H	13 „	Aruba	*Estelle H*	16 „	Aruba
Felicidad V	14 „	Pto Cabello	*Olga Lucila*	16 „	Maracaibo
Abeona H	15 „	Barbados	*Diana V*	19 „	Vela de Coro
Argo H	15 „	Barbados	*Clicia C*	18 „	Maracaibo
Julia H	16 „	Aruba			
Diana C	17 „	Vela Coro			
Virginia	17 „	Vela Coro			

Heden avond wordt de **ESTELLE** verwacht van Aruba.